

Referat fra møte mellom Indre Helgeland regionråd og fylkesrådet i Nordland 11.01.2023

Til stede: Paul Asphaug, Harald Lie, Håkon Lund, Geir Waage, Hanne Davidsen, Svein Øien Eggesvik, Elin Dalseng Eide, Linda Helén Haukland, Christian Torset, Monica Sande.

Fra adm.: Kjell- Idar Juvik, Merethe Schjem, Øystein Nygård, Liss-Ane Simonsen, Inga-Lill Sundset, Miriam Engelskjøn, Heidi Theodorsen, Bente Engelsjøn, Greta Johansen.

1. Nestleder i fylkesrådet Svein Eggesvik ønsket velkommen.

2. Kraft og havvind.

Må jobbe sammen om å få både havvind-produksjon utenfor Nordland og med leverandørindustrien. Viktig for hele fylket. Nesna er inne i store reguleringsprosesser, hvor det er behov for samarbeid dersom en skal lykkes.

Helgeland støttet Nfks uttalelse på havvind. Dette er et nytt område hvor Nfk også ser på hva Helgeland gjør. Fremover må vi inn i et mer strategisk arbeid, og det må bygges nettverk med de nye aktørene på havvind. Fylkesråden for plan og næring inviterer IHR til å delta.

3. Techlab.

Åpner 1. mars og både fylkesrådene for plan og næring, og utdanning og kompetanse deltar. Dette er et lavterskel-tilbud for SMB, og kan brukes av vg. skoler. Tech-lab er et regionalt tiltak. Viktig at det informeres om tilbudet utover Rana.

4. Bolig.

Det er mangel på boligarealer i alle kommunene, med noen ulike problemstillinger knyttet til større/mindre steder og senter/ikke-senter. Eksempelvis er det behov for 2200 nye boenheter i Rana knyttet til industriutviklingen, mens Hattfjelldal mangler inntil 20 nye boliger, men hvor boligmangel er kritisk i forhold til opprettholdelse av velferdstilbud.

«Program for samfunnsutvikling i det grønne skiftet» som er vedtatt i FT, fokuserer bl.a. på boliger og rekruttering som to viktige områder. Dette er områder hvor det trengs ny politikk, og det vil bli tatt opp med de som jobber med innspill til ny regionalmelding.

Linda deltar på møte på Mo 9. februar hvor bl.a. dette med bolig vil bli tatt opp med statssekretærer fra næring og integreringsområdet. (oppfølging av Batteristrategi og Grønt industriløft).

5. Transportstøtte.

Transportstøtten er et kritisk virkemiddel for Arbor som konkurrerer med Sverige og Finland som har denne type virkemiddel. Det har vært møte på Stortinget, som har vist forståelse for utfordringen. Fylket har ikke muligheter til å etablere ordningen igjen, men er gjerne med på møter i dep. for å få øremerkede midler.

Mål om å få dette inn på statsbudsjettet i 2024.
Tema tas opp med Nordlandsbenken på neste møte.

6. Skogvern Helgeland.

Statsgrunn eier mye på Helgeland, og er dermed utsatt for vern. I områder med frivillig vern, får regionen inntekter, i motsetning til statseiendommene. 18 områder til som foreslås vernet. Det foreslås ett og ett vern, slik unngås krav om KU. IHR har bedt om vernepause og ønsker Nfk med på laget.

Det må også være fokus på forvaltning av vernede områder. Det jobbes videre med å få «løs» verna skog til bruk.

7. Kraftsituasjon /områdeplan.

- Statnett legger frem områdeplanen 12.01.2023.
- Det er nå 175 søknader om krafttilgang i hele Norge.
- Overskuddet på 6,5 TWh i Nordland i dag, er i et normalår. I et tørrår vil dette være betydelig mindre.
- I dialogen om statlige regionvekstavtaler har Nordland spilt inn grønn industriutvikling, med temaene kraft/strømnett, kompetanse og rekruttering, og transport og infrastruktur.
- Energikommisjonen legger frem sitt arbeid i januar. Det planlegges møte i Energirådet hvor kommunene vil bli invitert.
- Vi må også ha fokus på landvind fremover.

8. Kompetanse.

- Alternative opplæringsløp. Det vil bli invitert bredt til dialogmøter på 10 steder i Nordland. I forkant vil det sendes ut et dilemmanotat som grunnlag til diskusjoner. Møtene blir på Mo 3.februar og i Mosjøen 2.mars 2023.
- Skolebruksplan kommer til FT i løpet av våren. I Nordland har vi mye arealer i forhold til antallet elever.
- Fagskolen prioriteres høyt, og batterifagskolen åpner på Mo 18. januar.
- Kartlegging av hybelboere og oppfølging er viktig. Det er tidligere gjennomført en borteboerundersøkelse og denne vil gjennomføres på nytt høsten 2023. Vi gjerne ha et tettere samarbeid med de kommuner som ikke har vgs. Fylkesråd for utdanning og kompetanse tar gjerne et besøk til Lurøy.
- Når det gjelder rådgivningstjenesten er det viktig å ha god dialog med skolene. Rådgivning må starte tidlig og her er det også viktig å ha kontakt med foreldre som i stor grad påvirker elevenes valg.
- Lærlingeundersøkelsen kommer til FT i februar. 18. og 19. februar gjennomføres det en lærlingekonferanse.
- Fylkesrådene for kultur, klima og miljø, og utdanning og kompetanse samarbeider om å løfte tema trivsel i skolen og folkehelse. Det utarbeides et notat om dette. Folkehelse og ung inkludering henger sammen, og det jobbes med mange tiltak for å få ungdom til å bli, bli sett og bli en del av flokken. Her er også elev- og lærlingetjenesten viktig.

- Det jobbes med styrking av campus på Nesna. Lærerutdanning startet, men behov for nye studietilbud. Næringsutvikling og utdanning henger nøye sammen, og det er bl.a. ønske om å få på plass havbruksutdanning på ulike nivåer. Nfk blir en viktig dialogpartner for å få til utdanning i distriktene.
- Fylkesråden for transport og infrastruktur har hatt møte med elevrådet på Polarsirkelen vg vedr. bussruter. Ordføreren i Rana tar møte med elevrådet. Følges opp med møte mellom ordfører og fylkesråd for TI.
- Samisk. Fylkesrådet er obs på de problemstillinger som Hattfjeldal har. Fylkesråd for utdanning i Troms og Finnmark kommer til Nordland for et felles møte. Fylkesråd for utdanning og kompetanse har kontakt med Sametinget, bl.a. knyttet til å ta inn svenske elever på norsk side. Hun vil sjekke hvilke muligheter som finnes for bistand i Nordisk Råd. Ordfører i Hattfjeldal har hatt møte med KDD og invitert til møte i Hattfjeldal. Vil også invitere fylkesråden og Sametinget til møtet.

9. Regionvekstavtalen 2021-2024. Regionvekstavtaler med staten.

IHR har tidligere spilt inn at man ønsker samarbeid om boligpolitikk, digitalisering og digital infrastruktur og rammebetingelser for grønn industri og strømkapasitet. Dette er områder det kan samarbeides om, selv om det så langt ikke er skrevet inn i handlingsprogrammene. Nfk er i dialog med KDD vedr. regionvekstavtale med staten, og de tema som er spilt inn fra fylket er i tråd med de områder som IHR har spilt inn, (bortsett fra digitalisering). Det vil være gunstig å revidere handlingsprogrammene så snart det er mer avklart fra statens side hvilke temaer som vil kunne følges opp i samarbeidet stat-fylke.

Rana kommune utarbeider en sak som skal danne grunnlag for søknad om frikommunestatus. Innholdsmessig vil søknaden omfatte barnehage, internasjonal skole, boligbygging og grønn industri. Det er også samarbeid mellom kommunen og KS i dette arbeidet.

10. Samferdsel/infrastruktur

- Villmarksveien er spilt inn som forslag til ny nasjonal turistvei både fra fylket og IHR.
- Trafikkavvikling i Rana er utfordrende. Det er behov for KVU og det må fortsatt jobbes med å få den på plass.
- KVU Nord-Norge må ha med Nordlandsbanen.
- Når det gjelder NTP, tar Nfk med innspill fra forrige runde.
- Det tas et eget møte vedr. evaluering av kollektivtilbud i Rana-regionen og ønske om ungdomskort for elever i vgs.
- Bustneslia. Regionen inviterer næringsliv og fk til et møte. Se også vedlagte presentasjon fra IHR.
- FOT-ruter. Fylkesrådene for plan og næring og transport og infrastruktur har vært i dep. på møte, sammen med Brønnøy og Alstahaug. Hadde med problemstillinger fra hele Helgeland.
- Ny flyplass. Det forhandles om sluttsum på anlegget, forventet oppstart i år. Det må jobbes for lengde på 2700 m (2400 + sikkerhetssone på 300). Dette er også anbefalt av utredning gjort av Oslo Economics. Ordfører i Rana tar kontakt for nærmere samarbeid om flyplassen.

- Arbeidet med dypvannskai på Mo ligger inne. Godt samarbeid med Kystverket her.
- Det savnes tilbakemelding fra de regionale samferdselsmøtene. Fylkesråd for transport og infrastruktur sjekker status i etterarbeidet.
- Positivt med kvelds-ruter men utfordrende å få disse på plass. Øyfolkene begynner å bli utålmodige.
- Mange arbeidspendlere benytter skolebussruta. Når det er skolefri, går ikke disse bussene. Dette er en utfordring i flere av kommunene.
- For borteboende skoleelever er det også utfordrende når det mangler buss søndag kveld.
- Hvordan kan kollektiv løses bedre. Mulighet for bestillingsløsninger noen dager i uken? Det må tenkes nytt rundt måter å løse kollektivtrafikk på. Behov å for å få opp flere piloter på mobilitetsløsninger.
- Forslag til nytt inntektssystem vil innebære at vi får reduserte overføringer til kollektiv. Her må det jobbes i lag for å unngå kutt. Regionrådene kobles på. Nestleder i fylkesrådet sender ut grunnlaget.

11. Helgelandskonferansen 2023 er planlagt til 4.-5. mai.